

Zauważenie problemu śmieciozy i troska o środowisko nie idą w parze

Ponad połowa Polaków zauważa, że polskie rzeki są zanieczyszczone, nieco mniej dostrzega ten problem w lasach, nieużytkach i na ulicach. Jako największe śmieciowe bolączki na łonie natury wymieniają plastikowe butelki, worki i torby plastikowe oraz opakowania po napojach alkoholowych. Mimo tego, na pytanie, jakie działania podejmują w związku z tym, co trzecia osoba odpowiada, że nic nie robi. Co czwarty z nas uważa, że to właśnie zanieczyszczenie rzek stanowi największe zagrożenie dla przyszłości naszej planety. To wyniki najnowszej fali badania EKObaremtr zrealizowanego przez SW Research wspólnie z Fundacją Czysta Rzeka. 5 czerwca obchodzimy Światowy Dzień Ochrony Środowiska, więc jest to dobry pretekst, by zweryfikować nasze podejście do ekologii.

Okres wiosenno-letni sprzyja przebywaniu na łonie natury. Wygląda na to, że wyjście na zewnątrz skłania Polaków do obserwacji.

Rzeki – najbardziej zanieczyszczone i zagrożone

Ponad połowa z nas zauważa, że rzeki są zanieczyszczone – 56%, niewiele mniej - 49%, że problem ten dotyczy także lasów, a 47%, że brudno jest także na nieużytkach i ulicach (45%). Miejsca turystyczne, czyli tam, gdzie się pojawiajemy, by wypocząć także pozostawiają wiele do życzenia – śmieci kłują w oczy nad jeziorami (41%), morzem i plażami (40%) oraz w górach (30%). Są jednak miejsca, które uznajemy za najbardziej zagrożone pod kątem przyszłości naszej planety – tutaj w czołówce pojawiają się obszary związane z wodą – na pierwszej pozycji rzeki, które wskazuje niemal co czwarty respondent (24%) oraz morze – 22% wskazań. W dalszej kolejności są wymieniane lasy – 13% i nieużytki – 8%.

Toniemy w plastiku i opakowaniach po alkoholu

Zauważanie problemu wszechobecnych śmieci to jedno, natomiast poznanie ich rodzajów może posłużyć do głębszej analizy zachowań i nawyków, a także wyciągnięcia wniosków, jak zarządzić tym w przyszłości dla dobra naszej planety. Dlatego w badaniu EKObaremtr wprost zapytano o rodzaje zauważanych zanieczyszczeń. Mimo podziału na różne miejsca, w których je zauważono, okazuje się, że głównym problemem jest plastik – plastikowe butelki, worki i torby plastikowe, opakowania, ale także puszki aluminiowe i butelki szklane po napojach alkoholowych.

W miastach, na ulicach i chodnikach wśród opadów dominuje plastik: butelki plastikowe – 72%, worki i torby plastikowe (64%) oraz opakowania po jedzeniu, np. batonach, chipsach, na wynos (59%). Na terenach rekreacyjnych nad wodą sytuacja wygląda nieco inaczej, bo tutaj wśród najczęstszych śmieci pojawiają się opakowania po alkoholu. I choć najczęstszymi odpadami zauważanymi nad rzekami pozostają butelki plastikowe – 59% oraz worki i torby plastikowe (50%), to niewiele rzadziej widać butelki szklane po alkoholu (45%) czy puszki po piwie (40%). Podobnie jest na plażach, zarówno tych nad rzeką, jak i nad

KOMUNIKATY PRASOWE

4 czerwca 2024 r.

morzem, gdzie górują plastikowe śmieci: butelki plastikowe (64%), worki i torby plastikowe (56%) oraz opakowania po jedzeniu (51%). Odpady pokonsumpcyjne zalegają nad jeziorami i nad morzem, plastikowe butelki – odpowiednio 55% i 56%. W jeziorze częściej niż w morzu znajdziemy szklane butelki po alkoholu – 46% i 37%, nad morzem za to kolejną plastikową zmurą okazują się torby i worki – 55% w porównaniu do 45% nad jeziorami. Puszki po napojach alkoholowych, ale i bezalkoholowych to kolejny problem śmieciowy: jeziora – po 41%, morze – 37% i 36%.

Lodówki w lesie, w górach plastiki

O ile tradycyjne śmieci można tak samo często spotkać w lesie, co nad rzeką: butelki plastikowe – 64%, worki i torby plastikowe (61%) oraz szklane butelki po napojach (51%), to odpadów wielkogabarytowych nie da się przeoczyć (47%).

W górach natomiast zdecydowany prym wiodą opakowania plastikowe: butelki (52%), worki i torby plastikowe (50%) i opakowania po jedzeniu (47%). Podobnie jest na obszarach chronionych, w rezerwatach i parkach – odpowiednio 40%, 34% i 32%, z niewielką różnicą 1% na trzeciej pozycji na rzecz opakowań po napojach.

Widzimy i nic nie robimy

Ze względu na fakt, że zanieczyszczenia środowiska są powodem zaniepokojenia respondentów, warto poznać sposoby przeciwdziałania i pomysły na dbałość o zagrożone obszary. Niestety okazuje się, że do problemu śmieci co trzeci podchodzi bezrefleksyjnie - nic nie robi i takich osób jest najwięcej, bo 36%. Niewiele mniejszy odsetek (31%) bierze jednak sprawy w swoje ręce i sprząta lub organizuje wspólne sprzątanie. Niemal co czwarty bierze udział w zorganizowanych akcjach społecznego sprzątania. Tylko 1% powiadamia odpowiednie służby. Co ciekawe szybciej zawiadamiamy władze samorządowe lub dzielimy się informacją o zdjęciach na mediach społecznościowych – robi tak po 18% respondentów. Co dziesiąty informuje media.

W 6. edycji Operacji Czysta Rzeką wzięło udział ponad 26 tysięcy Polaków, którzy w ramach prawie 1000 akcji uprzątnęli z natury ponad 500 ton odpadów. Najczęstszymi obszarami sprzątania były tereny zielone nad rzeką – odbyło się tam 493 akcji, czyli prawie połowa wszystkich działań. Kolejnymi obszarami były miejscowości - 101, sołectwa - 87, wsie - 87, ale także jeziora - 77 i lasy - 50. To pokazuje, że rzeczywiście troska o rzeki, ale też inne tereny ważne dla lokalnej społeczności, w tej grupie jest wyjątkowa. Cechuje ją większa świadomość i wrażliwość ekologiczna. I to oni skutecznie działają. Są przeciwwagą dla tych, co nic nie robią – mówi Izabela Sałamacha z Fundacji Czysta Rzeką.

To przerażające, że mimo katastrofy na Odrze, mimo zauważenia śmieci wokół nas, pozostajemy obojętni. To wciąż spory odsetek społeczeństwa, który nie czuje potrzeby zmierzenia się z problemem śmieciowy i z troską o środowisko nie jest im po drodze. Niezbędne są więc wciąż działania edukacyjne i uświadamiające w tym obszarze, a także budujące poczucie sprawczości. Być może część osób nie widzi sensu aktywności ze względu na katastroficzną wizję przyszłości związaną z kryzysem klimatycznym. Bez

KOMUNIKATY PRASOWE

4 czerwca 2024 r.

wątpienia jednak można podsumować, że za zjawisko śmieciozry odpowiada człowiek. Gdyby nie jego działalność, rozwój przemysłu i pogoń za realizacją codziennych potrzeb bez refleksji nie mielibyśmy do czynienia z taką ilością odpadów. Większość śmieci znajdujących na łonie natury to odpady pokonsumpcyjne – opakowania po napojach i jedzeniu, jednorazowe kubeczki i naczynia. Warto więc pochylić się nad naszymi nawykami – zastanowić się, z czego możemy zrezygnować, jakie zmiany wprowadzić w codzienne zachowania, np. z większą dbałością podchodzić do segregacji, nad wyborem produktu w opakowaniu zastanowić się już przy półce sklepowej, stosować torby wielorazowe lub biodegradowalne, ale pomyśleć też nad rozwiązaniami systemowymi, kaucja już prawie działa, ale pozostaje problem małych butelek po alkoholach, tzw. małpek, które są dostępne niemal wszędzie. Trzeba sprawić, żeby troska o środowisko naturalne stała się wspólną wartością – dodaje.

Troszczymy się o wodę

Woda wydaje się być dla nas cennym zasobem. W związku z tym staramy się dbać o jej czystość zarówno w środowisku, jak i w domu. Najczęściej (38%) dbamy o odpowiednią utylizację odpadów w domowych gospodarstwach, żeby nie trafiały do kanalizacji oraz nie wylewamy do zlewu pozostałości, które nie powinny się tam znaleźć (np. olej, leki), żeby uniknąć zanieczyszczenia wód ściekowych (38%). Niemal co trzeci z nas posiada efektywne urządzenia takie jak pralki czy zmywarki energooszczędne. W trosce o wody gruntowe nie używamy też pestycydów - 26% oraz ograniczamy użycie detergentów i środków piorących, zawierających fosforany, które mogą przyczynić się do eutrofizacji wód. Niemal co czwarty (23%) używa także ekologicznych produktów do mycia naczyń i pielęgnacji domu, a co piąty (21%) regularnie sprawdza instalację hydrauliczną w domu. Wśród odpowiedzi pojawiają się bardziej wyrafinowane rozwiązania takie jak zbieranie wody deszczowej (18%) czy wsparcie inicjatyw nadania rzekom osobowości prawnej (12%).

Cieszy fakt docenienia przez respondentów wody jako cudu natury, bez którego nie jesteśmy w stanie żyć, a w związku z tym stosowane praktyki przeciwdziałające zanieczyszczeniom czy oszczędzające wodę. To pokazuje, że po pierwsze mamy rozwiązania, z których może korzystać każdy z nas, a po drugie, że wciąż możemy myśleć nad kolejnymi. Innowacje w tym obszarze są bardzo pożądane zarówno w skali mikro, jak i makro. Deszczówkę można zacząć zbierać bez inwestycji w specjalne systemy, a myślenie o rzece jako podmiocie, który ma wartość i można go chronić powinniśmy uruchamiać w nas już teraz, by przekuć je w odpowiednie traktowanie i podejście do rzek, także legislacyjnie” – uważa Izabela Sałamacha z Fundacji Czysta Rzeka.

Niestety co siódmy Polak przyznaje się do tego, że nic nie robi, by dbać o czystość wód.

Nota metodologiczna:

Badanie EKOBAROMETR – VI EDYCJA zostało zrealizowane w maju 2024 przez SW RESEARCH Agencję Badań Rynku i Opinii metodą wywiadów online (CAWI) na panelu internetowym SW Panel na reprezentatywnej próbie 1500 Polaków w wieku 16-80 lat.

O badaniu EKObarometr:

EKObarometr to jedyny w swoim rodzaju cykl badań poświęcony analizie aktualnych postaw i nastrojów polskich konsumentów wobec szeroko pojętej ekologii obecnej w różnych sferach codziennego życia. Realizowany jest przez agencję SW Research nieprzerwanie od I kwartału 2020 roku.

Pełna wersja raportu zostanie opublikowana 18 czerwca na oficjalnej stronie projektu: www.ekobarometr.pl.

Fundacja Czysta Rzeka

Organizacja pozarządowa bazująca na 6-letnim doświadczeniu przeprowadzania akcji społecznego sprzątnięcia rzek i terenów zielonych pod nazwą „Operacja Czysta Rzeka”, wokół której zgromadziła się ponad 60-tysięczną społeczność, która uprzątnęła z łona natury ponad 1300 ton odpadów. Fundację tworzą ją ludzie zaangażowani, działający z pasją i ceniący wyjątkowość i bogactwo otaczającej nas natury. Status NGO pozwala im wyjść szerzej z projektami edukacyjnymi i społecznymi. Z szacunku do przyrody organizacja promuje postawę ekologicznej wrażliwości, aby zachować ją dla przyszłych pokoleń. Wśród celów fundacji znajdują się, m.in. wsparcie odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych; działalność na rzecz realizacji idei zrównoważonego rozwoju, wspierająca ochronę środowiska i racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi, wzrost gospodarczy oraz rozwój społeczny; działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; działalność edukacyjna i oświatowa dotycząca ekologicznych rozwiązań innowacyjnych na rzecz ochrony środowiska; działalność na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; działalność na rzecz promocji i organizacji wolontariatu; działalność na rzecz zmniejszenia ilości odpadów trafiających do wód śródlądowych i morskich.

Fundatorem Fundacji Czysta Rzeka jest 5 Strona Sp. z o.o – wydawca czasopisma „Kraina Bugu”.

Więcej informacji na <https://czystarzeka.org/>.

Operacja Czysta Rzeka

To pierwsza w historii akcja społecznego sprzątnięcia rzek i innych terenów zielonych. Ma na celu zaangażowanie lokalnych społeczności, samorządów, organizacji pozarządowych, a także turystów do posprzątnięcia rzek i terenów wokół, a w ciągu roku do utrzymania tam czystości. To także akcja edukacyjna i społeczna zakładająca w długiej perspektywie wpływanie na zachowania i postawy obywateli wyrażające dbałość o środowisko lokalne, w którym na co dzień żyją, z którego korzystają, i z którego w przyszłości będą korzystać następne pokolenia. Początkowo miała dotyczyć jedynie rzeki Bug, ale szybko okazało się, że są chętni do propagowania idei w całej Polsce. Dzięki temu ponad 63 tysiące wolontariuszy zebrało ponad 1300 ton śmieci w całej Polsce.

KOMUNIKATY PRASOWE

4 czerwca 2024 r.

Co roku akcję wspierają samorządy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, największe wypożyczalnie sprzętu pływającego oraz lokalni liderzy, media i przedstawiciele życia publicznego tacy jak: Jacek Kleyff, Andrzej Stasiuk, Adam Nowak i Raz Dwa Trzy, Stanisław Soyka, Urszula Dudziak, Kayah, Marek Kamiński, Anna Maruszczyk, o. Tomasz Dostatni, prof. Stanisław Baj, dr Andrzej Kruszewicz, o. Leon Knabit, Justyna Steczkowska czy Beata Sadowska. Operację Czysta Rzeko wspierał także śp. Aleksander Doba.

Pomysłodawcą i organizatorem Operacji Czysta Rzeko jest Wydawnictwo 5 Strona - wydawca magazynu „Kraina Bugu”.

Szósta edycja Operacji Czysta Rzeko wspierana jest przez sponsorów i partnerów. Sponsorem Strategicznym jest marka Dafi. Sponsorami Oficjalnymi są: Intel, PepsiCo, Kärcher. Sponsorzy Wspierający to: York PL oraz Epson. Partnerami Oficjalnymi zostały: Fundacja Holcim oraz Segro. Wśród Partnerów Wspierających znalazły się firmy: Bank Ochrony Środowiska, Ecol-Unicon, Forte Plus, Servier, Egis, Anpharm Przedsiębiorstwo Farmaceutyczne, Bank Gospodarstwa Krajowego, Sanofi, Dobra Energia Dla Olsztyna, Arche oraz Deviniti. Partnerem Sztabu Głównego zostały marka 4F, Warta Poznań, Odo 24, Juwenalia Gdańskie, a także Kancelaria Radcy Prawnego Jarosław Podbielski oraz Brand24. Partnerem Logistycznym zostały: Toyota Auto Podlasie, Model Opakowania. Oficjalnym Ubezpieczycielem Edycji jest Generali, Oficjalnym Dostawcą Paliwa – sieć stacji paliw Moya, a firma Remondis otrzymała status Oficjalnego Odbiorcy Odpadów. Partnerem Technologicznym zostało Autenti, Partnerem Analitycznym – CUX Research, Partnerem Informatycznym – dhosting.pl, a Partnerem DOOH – Jet Line.

Szczegółowe informacje:

- strona internetowa www.operacjarzeka.pl
- FB: <https://www.facebook.com/Operacjarzeka>
- IG: <https://www.instagram.com/operacjarzeka/>
- YT: <https://www.youtube.com/channel/UCT6yxWP67dV1fgHrjraqtkw>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/showcase/operacja-czysta-rzeka/>

Kontakt dla mediów:

Izabela Sałamacha
tel. 609 900 492
email: iza@operacjarzeka.pl

Sztab Główny OPERACJA CZYSTA RZĘKA

ul. Zamkowa 1, 21-505 Janów Podlaski
tel. 530 930 019
email: rzeka@operacjarzeka.pl